

# **ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИТЕ МРЕЖИ**

## **Глава първа**

### **ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

#### **Раздел I**

##### **Основни положения – цели, обхват, относимост, участници, роля, отговорници**

**Чл. 1.** С настоящите технически правила се определят правата и задълженията на оператора на газоразпределителна мрежа и присъединените към съответната мрежа лица във връзка с управлението ѝ.

**Чл. 2.** Тези правила обхващат етапите на: планиране, създаване на газоразпределителната мрежа и нейното развитие, организация на работата, експлоатацията и сервиза, оперативното ѝ управление, присъединяване на клиенти към нея и предоставяне на допълнителни услуги.

**Чл. 3.** (1) Правилата за управление на газоразпределителните мрежи регламентират взаимоотношенията между оператора на газоразпределителна мрежа и:

1. операторите на газопреносни мрежи;
2. ползвателите на мрежата;
3. клиентите, присъединени към съответната мрежа;
4. други предприятия за природен газ.

(2) Взаимоотношенията по ал. 1 се уреждат с писмени договори.

## **Глава втора**

### **ПЛАНИРАНЕ, ПРОЕКТИРАНЕ И ИЗГРАЖДАНЕ НА ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИТЕ МРЕЖИ**

#### **Раздел I**

##### **Планиране на газоразпределителните мрежи**

**Чл. 4.** Газоразпределителните мрежи се планират за цялата територия на лицензията или за отделни населени места, включени в тази територия.

#### **Раздел II**

##### **Проектиране на газоразпределителните мрежи**

**Чл. 5.** Операторът на газоразпределителна мрежа осигурява инвестиционното проектиране на мрежата от свое име и за своя сметка, със собствени сили или чрез възлагане на подизпълнители – изцяло или на отделни дейности. Инвестиционното проектиране на газоразпределителната мрежа се извършва от лица, притежаващи

съответната квалификация и правоспособност, удостоверявана в съответствие с приложимите законови разпоредби.

**Чл. 6.** (1) Проектите на газоразпределителните мрежи се изработват в съответствие с:

1. правилата и нормативите за проектиране на обектите и съоръженията за разпределение на природен газ;
2. техническите изисквания, правилата и нормите за устройството на разпределителните газопроводи, съоръженията и инсталациите за природен газ;
3. предвижданията на подробните устройствени планове.

(2) С проектите се осигуряват:

1. безопасност при изграждане, нормална експлоатация в работен режим и експлоатация при аварийни режими, които е възможно да бъдат моделирани;
2. надеждност на разпределението на природен газ;
3. възможност за техническо обслужване и ремонтване на газоразпределителната мрежа и прилежащите ѝ съоръжения;
4. сервитутите за изграждане на съоръженията за разпределение на природен газ;
5. опазване на околната среда и водите.

### **Раздел III**

#### **Изграждане на газоразпределителните мрежи**

**Чл. 7.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа изгражда съответната мрежа или части от нея от свое име и за своя сметка, със собствени сили или чрез възлагане на специализирани организации. Операторът и/или организацията, които извършват дейностите по изграждане на газоразпределителните мрежи следва да бъдат регистрирани по предвидения в закона ред.

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа осъществява контрол при изграждането ѝ и възлага провеждането на технически и строителен надзор от организации, лицензирани за тези дейности по реда на действащите законови и подзаконовни нормативни актове.

(3) Надзорът по предходната алинея се, осъществява по отношение на:

1. съблюдаване на одобрените инвестиционни проекти при строителството;
2. влагането в строежите на строителни продукти (материали и изделия), които съответстват на техническите спецификации, предвидени с проекта.

### **Глава трета**

#### **ОПИСАНИЕ НА ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНАТА МРЕЖА И НА НЕЙНОТО УПРАВЛЕНИЕ**

**Чл. 8.** (1) Информацията, характеризираща всяка газоразпределителна мрежа (система) или част от нея, експлоатирана от оператора на газоразпределителна мрежа,

се съдържа в съответната документация, публикувана на интернет страницата на оператора и/или налична в седалището и адреса му на управление.

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа гарантира поддържането на актуална информация по предходната алинея.

**Чл. 9.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа предоставя на ползвателите на мрежата и клиентите чрез формите за достъп по предходния член географско и схематично представяне на всяка управлявана от него газоразпределителна мрежа.

(2) За всяка газоразпределителна мрежа (или част от нея) по реда на чл. 8 се представят и следните данни:

1. указва се дали операторът на газоразпределителната мрежа управлява цялата газоразпределителна инсталация или част от нея и дали управляваната газоразпределителна мрежа е взаимно свързана с други газоразпределителни мрежи, с възможност за измерване на газ в точките на взаимна връзка;
2. общини, обслужвани от газоразпределителната мрежа;
3. телефонен номер за реакция при авария по отношение на газоразпределителната мрежа или на част от нея.

## Глава четвърта

### ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ УСЛУГИ

**Чл. 10.** Операторът на газоразпределителна мрежа има за основна цел приемането на природен газ от входна точка и разпределението му безаварийно до клиентите в точките за присъединяване. Основните дейности, свързани с газоразпределителната мрежа, са следните:

1. стопанисване и поддръжка на газорегулаторните и газоизмервателните пунктове;
2. техническо управление на газоразпределителната мрежа, включително при техническа възможност чрез системи за дистанционен контрол;
3. изследване и елиминиране на изтичанията;
4. катодна защита на стоманените тръбопроводи;
5. одоризация на газ и нейния контрол;
6. спешна интервенция, управление на аварийни случаи и на злополуки от газ;
7. измерване на газ при точките за присъединяване.
8. събиране, обединяване и предаване на данни, които са функционални по отношение на разпределението;
9. периодична поддръжка и метрологична проверка на разходомери за газ, инсталирани към точките за присъединяване;
10. достъп при замяна в доставката за клиентите (превключване);
11. други дейности, предвидени по силата на закон или подзаконов нормативен акт.

**Чл. 11.** (1) Експлоатацията и сервиза на газоразпределителната мрежа се осъществява от лица, получили удостоверение за такава дейност в съответствие с приложимите нормативни разпоредби.

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа разработва и изпълнява годишни план-програми за основни ремонти и планово обслужване, профилактика и текущи ремонти на съоръженията за разпределение на природен газ.

(3) План-програмите по предходната алинея се изработват в съответствие с нормите за устройство и безопасна експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, и на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ.

(4) Операторът на газоразпределителна мрежа съгласува план-програмата по ал. 2 с програмите за основни ремонти на операторите на газопреносни мрежи с оглед осигуряване на възможност за едновременни действия.

(5) Операторът на газоразпределителна мрежа уведомява засегнатите от план-програмата по ал.2 ползватели на мрежата и клиенти за времето и периода на преустановяване подаването на природен газ, писмено или чрез средствата за масово осведомяване.

**Чл. 12.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа гарантира условия на подаване на газ, осигурявайки във всеки случай съблюдаването на договорните условия. Това обслужване е гарантирано от оператора на газоразпределителна мрежа в своята непрекъснатост, с изключение на следните случаи:

1. непреодолима сила и аварийни ситуации;
2. технически интервенции по газоразпределителната мрежа, които предизвикват пълни или частични прекъсвания на обслужването;
3. при въвеждане на ограничителен режим или временно прекъсване на снабдяването с природен газ.

(2) При съблюдаване на действащите разпоредби, операторът на газоразпределителна мрежа гарантира условията за безопасност за изпълнение на услугата.

**Чл. 13.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа предоставя следното допълнително обслужване към основното:

1. активиране на доставката (подаване на газ);
2. спиране на доставката по искане на ползвателя на мрежата;
3. възстановяване на доставката при прекъсване на услугата вследствие на закъснение в плащането или по други причини;
4. проверка на средството за измерване по искане на клиент или на ползвател на мрежата;
5. проверка на налягането на доставката по искане на клиент или на ползвател на мрежата;
6. временно прекъсване или преустановяване на доставката, по искане на ползвателя на мрежата, във връзка с неизпълнение на финансовите задължения на негов клиент;

7. откриване на нова точка за присъединяване, по искане на ползвателя на мрежата, вследствие на временното прекъсване поради причини, зависещи от инсталацията на клиента;

8. технически инспекции на разходомер за измерване, по искане на клиента, с цел установяване на евентуални повреди.

(2) Услугите по предходната алинея се предоставят при заплащане на съответните суми, въз основа на ценоразписа, обявен публично или въз основа на цените, посочени в предварителната оферта, предложена от оператора на газоразпределителна мрежа.

**Чл. 14.** Операторът на газоразпределителна мрежа може да предложи, след изрично искане от страна на заинтересования субект и на свободно определени цени, допълнителни услуги за клиентите:

1. поддържане на газовите съоръжения, собственост на клиента;
2. проектиране, доставка и реализация на вътрешни газови мрежи и газификация на клиентите.

## Глава пета

### ПРОЦЕДУРИ ЗА ИНФОРМАЦИОННО КООРДИНИРАНЕ

**Чл. 15.** Обменът на информация между оператора на газоразпределителна мрежа и ползвателите на мрежата може да се осъществи по един от следните начини:

1. електронна поща. Операторът на газоразпределителна мрежа предоставя на ползвателите на мрежата адрес на електронна поща;
2. факс и телефон;
3. адрес за контакт;
4. друг вид комуникация, в зависимост от техническите възможности на оператора на газоразпределителната мрежа.

**Чл. 16.** Операторът на газоразпределителна мрежа и ползвателят на мрежата гарантират, че информацията, отнасяща се до услугата по подаване на газ и транзакциите, се обработва и съхранява по начин, осигуряващ адекватна защита срещу рискове от случайно изтичане и срещу достъп или третиране, което не е оторизирано.

**Чл. 17.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа и ползвателят на мрежата, съобразно тяхната компетентност, са отговорни за сигурността и въпросите, свързани със защитата на данните, отнасящи се до съответните информационни системи.

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа и ползвателят на мрежата управляват своите информационни системи, приемайки нужните мерки за сигурност, по начина, по който са определени в законови и подзаконови нормативни актове.

**Чл. 18.** (1) Всяка точка на присъединяване е идентифицирана по недвусмислен начин чрез определяне на абонатен или друг идентификационен номер.

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа определя идентификационния номер на точката на присъединяване към газоразпределителната мрежа най-късно в момента на фактическото извършване на присъединяването.

(3) В случаите на вече присъединени обекти, идентификационният номер се предоставя на клиента след активиране на доставката на газ.

(4) След определяне и/или предоставяне на идентификационния номер, всички съобщения между оператора на газоразпределителна мрежа и клиента ще го включват като идентификационен елемент на точката на присъединяване, за която се отнася.

**Чл. 19.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа подготвя програмите за разширяване и повишаване на капацитета и за поддръжка на газоразпределителната мрежа.

(2) Програмите за разширение и повишаване на капацитета се отнасят до:

1. разширение на мрежата в зони, в които обслужването не е налично;
2. управление на капацитета на газоразпределителната мрежа, въз основа на изискванията, включително посредством замяна на съществуващи части от газоразпределителната мрежа.

**Чл. 20.** Клиентът и операторът на газоразпределителна мрежа обменят информация относно всяка промяна на функционалните данни, с цел постигане на ефективно управление на газоразпределителната мрежа и на обслужване на разпределението.

## Глава шеста

### ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА КЛИЕНТИ КЪМ ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНА МРЕЖА И ЗА СМЯНА НА ДОСТАВЧИК

**Чл. 21.** (1) Заявката за присъединяване до една или повече точки на присъединяване, представени от клиента, трябва да бъде извършена в съответствие с разпоредбите от действащото законодателство за присъединяване към газоразпределителна мрежа.

(2) Заявката, заедно с придружаващите я документи, трябва да бъде изпратена на оператора на газоразпределителна мрежа по един от следните начини:

1. чрез електронна поща, по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис;
2. в хартиен вариант, с препоръчано писмо с обратна разписка;
3. да бъде подадена лично или от упълномощено лице в клиентски център на оператора;
4. по факс, но за официално изпратени се считат заявки, изпратени по един от начините по т.1 – 3.

**Чл. 22.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа позволява достъпа за активиране на доставката в точките на присъединяване и започва активирането в съответствие с разпоредбите на договора за доставка.

(2) Изискванията към ползвателя на мрежата по отношение предоставяне на достъп до газоразпределителната мрежа и данните, характеризиращи точките на присъединяване за целите на достъпа, са предвидени в договорите за предоставяне на услугата разпределение на природен газ.

(3) Определянето на максималната договорена часова консумация се осъществява при използване на данните, посочени от клиента в подаденото заявление, с отчитане на възможностите и параметрите на мрежата за присъединяване.

**Чл. 23.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа позволява достъп при смяна на доставчика в точките на присъединяване, в сроковете, предвидени в договора за предоставяне на услугата разпределение на природен газ.

(2) Реквизитите от страна на ползвателя на мрежата за достъп до услугата по разпределение на природен газ при смяна на доставчика за клиента, и данните, характеризиращи точките на присъединяване за целите на достъпа, са посочени в договорите за разпределение на природен газ.

**Чл. 24.** (1) Клиентите, имат право да подадат заявка за нова точка на присъединяване или увеличаване капацитета на съществуващите точки.

(2) Критериите за включване на нови клиенти се определят в нормите от действащото законодателство за присъединяване към газоразпределителните мрежи.

## Глава седма

### СИСТЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИ МРЕЖИ

**Чл. 25.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа определя и реализира система за управление на заявките за обслужване, предвиждаща използване на методологии, процедури и ресурси в съответствие с приложимите външни и вътрешно-фирмени нормативни документи по отношение на:

1. търговско качество на газоразпределителната услуга;
2. безопасност и непрекъснатост на газоразпределителната услуга;
3. качество на газа.

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа предоставя технически и търговски услуги на следните категории заявители:

1. ползватели на мрежата;
2. клиенти;
3. потенциални клиенти, договарящи газоразпределителната услуга.

(3) Процесът на управление на заявленията за услуги се осъществява в следните последователни етапи:

1. проверка на допустимостта на заявката;
2. при необходимост - определяне на среща с потенциалния клиент;
3. техническа и икономическа проверка на възможностите за осъществяване на услугата;
4. приключване на разглеждането на заявката и уведомяване за резултата.

(4) В процеса на управление на заявките се спазват изискванията на действащото законодателство по отношение дейността на операторите на газоразпределителните мрежи.

**Чл. 26.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа проверява допустимостта на заявката въз основа на:

1. необходимите разходи за изграждане на съоръжението за присъединяване до точката на присъединяване;

2. техническото и административното положение на точката на присъединяване, за която се отнася заявката.

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа проверява дали заявката съдържа информацията, изискуема съгласно нормативните документи и указанията за попълване на заявките.

(3) Операторът на газоразпределителна мрежа извършва контрол на допустимостта на заявката въз основа на физическото състояние на разходомерния възел и на фактичката ситуация (например, проверява дали заявителят е свързан по договор с точката на присъединяване, за която се отнася заявката).

**Чл. 27.** Етапът на определяне на среща, в случай че клиентът няма възможност да посети клиентския център, предвижда насрочване на дата и час за изпълнение на дейностите по проучване на условията за осигуряване на достъп. Допуска се и сключване на договор на същата дата.

**Чл. 28.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа предоставя на заявителя след разглеждане на заявката:

1. резултата от проверката;

2. специфична информация от технически и търговски характер във връзка с приключване на анализа на заявката и отнасяща се до изпълнение на услугата.

(2) Една заявка за услуга остава активна до поява на някое от следните събития:

1. изпълнение на заявената услуга;

2. анулиране на заявката от страна на субекта, който я е подал.

(3) Заявителят, който е получил информация за отказана заявка поради причини, които не се свеждат до оператора на газоразпределителната мрежа, трябва да извърши необходимите действия, с цел:

1. определяне на нова среща, след отстраняване на причините, които не са позволили изпълнението на заявката;

2. анулиране на заявката.

**Чл. 29.** (1) Спирането на доставката може да се извърши по искане на ползвателя на мрежата, подадено чрез заявка до оператора на газоразпределителната мрежа, като последният отчита последната измерена стойност към момента на спиране.

(2) Спирането на доставката може да се извърши и по искане на клиента, отправено до оператора на газоразпределителна мрежа, с посочване на съответни мотиви.

(3) Към датата на изпълнение на услугата спиране на доставката се преустановява услугата по разпределение в съответната точка на присъединяване.

**Чл. 30.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа, в случай на невъзможност поради причини, независещи от него (например липса на достъп до точката на присъединяване), съобщава на заявителя за невъзможността за спиране на доставката в срок от 5 (пет) работни дни от заявката, посочвайки:

1. причините за невъзможността за спиране на доставката;

2. съществуването на друга възможност да се пристъпи към спиране на доставката в точката за присъединяване.



(2) Ако заявителят поиска спиране на доставката в точката на присъединяване и тази дейност не е включена в ценоразписа, операторът на газоразпределителна мрежа, в срок от 5 (пет) работни дни от заявката, представя на заявителя оферта за извършване на заявката.

(3) Ако заявителят поиска спиране на доставката в точката на присъединяване, операторът на газоразпределителна мрежа съгласува с него датата на извършване на спирането. На тази дата операторът на газоразпределителна мрежа отчита показанията на разходомера, включително въз основа на оценка на историческото потребление на клиента (ако разходомерният възел не работи).

**Чл. 31.** (1) Ползвателят на мрежата, имащ намерение да поиска спиране поради забава в плащането на клиент, трябва да заяви за изпълнение пред оператора на газоразпределителна мрежа услугата по временно прекъсване поради неплащане от страна на клиент.

(2) След спиране на доставката, обслужването на точката на присъединяване остава за сметка на ползвателя на мрежата, който впоследствие може да поиска ново активиране на доставка или да изпрати на оператора на газоразпределителна мрежа искане за окончателно преустановяване подаването на газ в тази точка.

(3) Ако операторът на газоразпределителна мрежа не успее да прекрати подаването на газ поради причини, независещи от него, ползвателят на мрежата може да поиска извършването, при наличие на такава възможност, на дейности за прекъсване на доставката в точката за присъединяване поради неплащане от страна на клиент, по друг начин.

**Чл. 32.** (1) Прекратяването на подаване на газ на клиент поради неплащане от негова страна, се извършва чрез изключване и запечатване на крана, поставен над разходомера и/или чрез еквивалентно действие.

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа, след извършване на дейностите по ал. 1, съобщава резултата и евентуалното отчитане на ползвателя на мрежата и на клиента.

(3) Количеството газ, преминал през разходомера в тази точка, е за сметка на клиента, който остава отговорен за евентуални консумации на газ и за всички останали задължения, докато не изпрати на оператора на газоразпределителна мрежа искане за окончателно преустановяване на подаването на газ.

**Чл. 33.** (1) При продължаване на забавата в плащането и при невъзможност за спиране по чл. 31 операторът на газоразпределителна мрежа премахва техническите съоръжения за присъединяване (свързващите тръби и др.) така, че повторното активиране на подаването на газ да изисква технически действия по присъединяване.

(2) За извършване на техническите дейности по предходната алинея, операторът на газоразпределителна мрежа може да поиска съдействие от компетентен държавен или общински орган.

**Чл. 34.** (1) Заявката за спиране на доставката по искане на клиента трябва да бъде предвидена в клаузите от Договора за доставка, сключен между ползвателя на мрежата и клиента.

(2) Заявката в срок до 3 работни дни от датата на получаването ѝ.

(3) Консумацията на природен газ в точката на присъединяване до датата на изпълнение на заявката по предходната алинея е за сметка на клиента.

(4) След извършване на спирането по този член, доставката на природен газ може да се активира по реда на чл. 36.

**Чл. 35.** (1) След отпадане на причините за спиране или прекъсване по чл. 33 - 35 клиентът може да заяви пред оператора на газоразпределителна мрежа ново активиране на доставката.

(2) Срокът за възстановяване на подаването на газ се определя в договорите между оператора на газоразпределителна мрежа и клиентите, в зависимост от конкретната причина за спиране и от необходимите действия за активиране на доставката.

**Чл. 36.** Клиентът може да поиска ново подаване на газ към точките на присъединяване, ако захранването е било временно прекъснато от оператора на газоразпределителна мрежа чрез запечатване на входен кран или еквивалентна интервенция поради причини, отнасящи се до инсталацията на клиента, без това обстоятелство да е довело до прекратяване на договора с ползвателя на мрежата. Тази дейност може да бъде поискана, когато са отстранени проблемите, отнасящи се до инсталацията на клиента, които са причинили временното прекъсване на захранването.

**Чл. 37.** (1) Ползвател на мрежата, желаещ да получи достъп до една или повече точки на присъединяване, обслужвани от други ползватели на мрежи, трябва да подаде искане за смяна на доставчика на клиента.

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа извършва оценка на потреблението за точките на присъединяване, за които не е било възможно да направи отчитане на разходите, поради причини, независещи от него, и тази оценка се счита за реален отчет.

(3) Новият ползвател на мрежата, на датата на смяна на доставчика, замества напускащия ползвател на мрежата в договорното отношение с оператора на газоразпределителна мрежа по отношение съответната точка на присъединяване. Последният изпраща на новия ползвател на мрежата в срок от 30 (тридесет) дни от датата на смяна на доставката, за всяка една точка на присъединяване, техническите и договорните данни, характеризиращи доставката на газ, както и прогресивната оценка на годишната консумация и отчитането в началото на подаването.

**Чл. 38.** (1) При смяна на доставчика, отнасяща се до клиент, подаването до който е било временно прекъснато поради мотиви, свързани с безопасност или забава в плащането, с временно прекъсване на захранването до точката на присъединяване в момента на промяна на доставката, новият доставчик трябва да поиска от оператора на газоразпределителна мрежа ново активиране на доставката (подаване на газ).

(2) Операторът на газоразпределителна мрежа информира новия доставчик относно физическите условия на разходомера, в сроковете, предвидени от договора помежду им.

**Чл. 39.** (1) Поддръжката и проверката на разходомерите, собственост на оператора на газоразпределителна мрежа, се осъществява за негова сметка.

(2) Операциите по периодично калибриране се извършват от оторизирани метрологични лаборатории. Тази дейност се осъществява с честота, определена съгласно действащото законодателство.

(3) Операторът на газоразпределителна мрежа съобщава на доставчика формите и сроковете за замяна на разходомерите, ако при метрологичната проверка се окажат негодни.

**Чл. 40.** Доставчикът може да поиска от оператора на газоразпределителна мрежа извършването на технически проверки с цел установяване на евентуални повреди на уредите за измерване. Разходите за тези проверки са за сметка на доставчика, в случай че се установи, че разходомерът е изправен.

## Глава осма

### УПРАВЛЕНИЕ НА ОПЕРАТИВНИТЕ РЕЖИМИ НА ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНАТА МРЕЖА

**Чл. 41.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа:

1. определя обемите за всеки клиент на газоразпределителната услуга, във всички точки на присъединяване (изходни) на газоразпределителната мрежа с цел получаване на общия обем на входящия природен газ, получаван в точките на присъединяване към преносната мрежа (входящи точки на газоразпределителната мрежа);

2. подготвя информацията, необходима за разпределението, и я изпраща на оператора на газопреносната мрежа, който я използва за целите на разпределението на дневна база за клиентите на преносната услуга:

(2) Количествата газ, които са доставени във всяка точка на доставка, за които е отговорен отделен клиент, се определят въз основа на консумацията при отделните съответстващи точки на присъединяване.

**Чл. 42.** (1) Операторите на газоразпределителните мрежи при управлението им осигуряват:

1. мониторинг на режимите на работа и технологичното оборудване;
2. анализ и оптимално управление на режимите (работни и аварийни) на разпределяне на газа;
3. отчет на газа и защита на информацията от неоторизиран достъп;
4. безопасност и охрана на производствените обекти по мрежата.

**Чл. 43.** (1) Операторът на газопреносната мрежа и/или операторите на газоразпределителните мрежи могат да разпоредят да бъде временно прекъснато или ограничено снабдяването с природен газ без предварително уведомление:

1. при непреодолима сила;
2. при възникване или за предотвратяване на аварии по съоръжения за добив, пренос и/или разпределение на природен газ;
3. когато съществува опасност за живота и здравето на хората;
4. когато съществува опасност за целостта на газопреносната, респективно на съответната газоразпределителна мрежа;
5. при опасност от нанасяне на значителни материални щети на мрежата или на клиентите;
6. при ограничаване на доставките на природен газ по независещи от оператора на газопреносната мрежа обстоятелства;
7. при терористични действия или посегателства върху обекти и съоръжения за природен газ.

(2) В случаите по ал. 1 операторът е длъжен във възможно най-кратък срок да уведоми клиентите за причините и времетраенето на прекъсване на снабдяването с природен газ. Продължителността на прекъсването или ограничаването не може да надхвърля нормативно установените срокове.

(3) Операторите са длъжни предварително да уведомят писмено или чрез средствата за масова информация клиентите за времето и продължителността на прекъсването при извършване на ремонтни работи, оперативни превключвания, въвеждане в експлоатация на нови съоръжения и други подобни действия.

(4) Редът и начините на предварително уведомяване за прекъсване на доставките или разпределението на природен газ се уреждат с наредбата по чл. 74, ал. 1 от Закона за енергетиката и в договорите за доставка, респективно за разпределение на природен газ.

**Чл. 44.** (1) Оперативното управление на газоразпределителните мрежи се осъществява от диспечерските центрове (ДЦ) на операторите на газоразпределителни мрежи.

(2) Диспечерските центрове са специализирани звена на операторите на газоразпределителни мрежи.

(3) Оперативният дежурен персонал на ДЦ изпълнява задълженията си при оперативна подчиненост на централното диспечерско управление (ЦДУ) и районните диспечерски служби (РДС).

(4) Организационната и управленската структура на ДЦ се определя от ръководството на оператора на газоразпределителна мрежа.

(5) Всеки ДЦ се ръководи от длъжностно лице в съответствие с щатното разписание на оператора на газоразпределителна мрежа.

(6) Функциите и задачите на ДЦ и взаимоотношенията им със съответните структурни звена на диспечера на газопреносната мрежа се определят със съответните правилници за устройството и дейността на операторите на газоразпределителни мрежи.

**Чл. 45.** Функционалните връзки и взаимоотношения в организацията на оператора на газоразпределителна мрежа се уреждат със съответни вътрешни правилници за устройството и дейността на оператора.

## Глава девета

### РЕАЛИЗАЦИЯ, ПОДДРЪЖКА И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА СЪОРЪЖЕНИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ И ИЗМЕРВАНЕ

**Чл. 46.** Когато е необходимо извършването на дейности, насочени към реализация, поддръжка и прекратяване на експлоатацията на съоръженията за регулиране и измерване, операторът на газоразпределителна мрежа извършва тези дейности при съблюдаване на действащото законодателство.

**Чл. 47.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа е отговорен за всички дейности, свързани с управлението на газоизмервателните и газорегулиращи пунктове, управлявани от него.

(2) Тези интервенции, осъществявани в съответствие с действащото законодателство и при отчитане на указанията на лицата производители на

оборудването, са насочени към спазване на критериите, отнасящи се до правилното функциониране и безопасността, предвидени за инсталациите.

**Чл. 48.** Когато е необходимо извършването на дейности, насочени към реализация, изменение или прекратяване на експлоатацията на газоизмервателните и газоразпределителните пунктове, поставени след точките на присъединяване на оператора на газоразпределителна мрежа, последният извършва тези дейности при съблюдаване на действащото законодателство.

**Чл. 49.** (1) Операторът на газоразпределителна мрежа е отговорен за всички дейности, свързани с управлението на газоизмервателните и газоразпределителните пунктове, поставени след точките на присъединяване на газоразпределителните мрежи, управлявани от него.

(2) Тези дейности, осъществявани в съответствие с действащото законодателство и при отчитане на указанията на лицата производители на оборудването, са насочени към спазване на критериите, отнасящи се до правилното функциониране и безопасността, предвидени за мрежите.

## Глава десета

### ИЗМЕРВАНЕ НА ГАЗА

**Чл. 50.** Управлението на дейността по измерване на газа при точката на присъединяване от газоразпределителната мрежа се извършва от оператора на газоразпределителната мрежа. При извършване на тази дейност операторът отговаря за:

1. управлението и поддръжката на системата за измерване, при съблюдаване на действащите технически и метрологични норми от действащото законодателство;
2. отчитане, предоставяне и предаване на данните от измерването на правоимащите субекти;
3. прецизност и коректност на предаваните данни.

**Чл. 51.** (1) Управлението на системите за измерване, инсталирани в точките на присъединяване към газоразпределителната мрежа, е разделено на следните операции:

- 1 метрологична проверка на елементите от системите за измерване, стопанисвани от оператора на газоразпределителна мрежа;
2. генериране на данни във връзка с измерването, за точката на присъединяване към газоразпределителната мрежа.

(2) Операциите по ал. 1, т. 1 се извършват от оправомощени лица с периодичност, определена от приложимото законодателство.

(3) Операторът на газоразпределителна мрежа гарантира генерирането на данни по ал. 1, т. 2 съгласно изискванията на действащото законодателство.

(4) Клиентите на газоразпределителната услуга могат да поискат от оператора на газоразпределителна мрежа проверка на точността на данните, отчитани в системата за измерване в точка на присъединяване към мрежата.

(5) Операторът на газоразпределителна мрежа, в отговор на заявката, трябва да посочи времето за изпълнение на дейността и стойността на съответните разходи.

(6) Разходите по проверката са за сметка на субекта, направил заявката, ако тя покаже правилно функциониране на системата за измерване.

**Чл. 52.** (1) За всички газоизмервателни пунктове, управлявани от оператора на газоразпределителна мрежа, инсталирани в точките на присъединяване към газоразпределителната мрежа, операторът е отговорен за:

1. управлението и поддръжката на системата за измерване, при съблюдаване на действащите технически и метрологични норми според Закона за измерванията;

2. правилното функциониране.

(2) За всички точки на присъединяване, във връзка с измерените данни, операторът на газоразпределителна мрежа е отговорен за отчитането, предоставянето, предаването и архивирането на данните за компетентните органи или клиента, за който е предназначена точката на присъединяване.

(3) Задължение на клиента е да сигнализира своевременно за забелязани нередности, като нарушена цялост, разрушени пломби и други, отнасящи се до системата за измерване.

## **Глава единадесета**

### **ТЪРГОВСКО КАЧЕСТВО НА ОБСЛУЖВАНЕТО**

**Чл. 53.** (1) Операторът на газоразпределителната мрежа дефинира и изпълнява модел от ресурси, методологии, процедури и системи, гарантиращ съблюдаването на нормативните документи, с особено внимание към постигане на специфичните и общите нива на качество, публикувани в общи условия, съгласно чл. 183б от Закона за енергетиката.

(2) Операторът на газоразпределителната мрежа подготвя уредите, включително от електронен тип, подходящи за регистриране на информацията и данните, отнасящи се до търговското качество, с цел спазване на разпоредбите на нормативните изисквания.

## **Глава дванадесета**

### **БЕЗОПАСНОСТ НА ГАЗОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИТЕ МРЕЖИ И ГАЗОВИТЕ ИНСТАЛАЦИИ НА КЛИЕНТИТЕ**

**Чл. 54.** Операторът на газоразпределителната мрежа дефинира и изпълнява интегриран модел от ресурси, методологии и системи, гарантиращ съблюдаването на нормативните разпоредби по отношение на проверката на безопасността и технически надзор на газоразпределителните мрежи и безопасността на газовите инсталации на клиентите.

**Чл. 55.** Газоразпределителните мрежи, подлежат на оценка за съответствие с техническите изисквания, правила и норми за безопасност по време на проектирането, изграждането и експлоатацията им. Редът, начините и периодичността на проверките се извършват в съответствие с действащото в страната законодателство.

**Чл. 56.** (1) Операторът на газоразпределителната мрежа подава природен газ само към инсталации, които са годни за безопасна експлоатация.

(2) Отговорност за безопасната работа на газовите инсталации носят техните собственици и ползватели.

(3) Годността за безопасна експлоатация на инсталациите се удостоверява с документ за оценено съответствие с техническите изисквания за безопасност, издаден от лицензиран/нотифициран орган.

(4) Собствениците/ползвателите на газови инсталации се задължават да представят на оператора на газоразпределителната мрежа документите по ал.3 в необходимата периодичност, в съответствие с действащото в страната законодателство.

## **Глава тринадесета**

### **КАЧЕСТВО НА ГАЗА**

**Чл. 57.** (1) Показателите и нормите за качеството на природния газ се определят съобразно приложимото законодателство.

(2) Калоричността на газа и проверките на качеството на газа (като гаранция на газопреносната система), са гарантирани по отношение на оператора на газоразпределителната мрежа, на ползвателя на мрежата и на клиента, от съблюдаването на параметрите на качество на газа, въведен във физическите точки на доставка от газоразпределителната мрежа.

(3) Операторът на газоразпределителната мрежа гарантира, че в газоразпределителната мрежа газът не претърпява процеси на химическа трансформация, освен одорирането му. Съблюдаването на параметрите на качеството на газа (по отношение на калоричността на газа) и проверките на качеството на газа във физическите точки на доставка от газоразпределителната мрежа, е гарантирано от операторите на газопреносна мрежа, в съответствие с предвидените от тях мерки в Правилата за управление на газопреносна мрежа.

(4) Операторът на газоразпределителната мрежа осигурява и контролира одорирането на природния газ, при пълно съблюдаване на Глава дванадесета.

(5) Доставчикът, посредством специфични договорни споразумения със своите доставчици и/или с оператор на газопреносна система, осигурява доставката на газа във входните точки на доставка от газоразпределителната мрежа, при съблюдаване на спецификациите за налягане, дефинирани от оператора на газоразпределителната мрежа съгласно Глава трета.

(6) Операторът на газоразпределителната мрежа прилага необходимите процедури за гарантиране на спазването на условията за налягане на газа (в съответствие с действащото законодателство), договорени от ползвателя на мрежата с клиентите.

**Чл. 58.** Операторът на газоразпределителна мрежа извършва пренос на природен газ по газоразпределителната мрежа при условия за качество, публикувани в общи условия за разпределение, съгласно Закона за енергетика.

**Чл. 59.** Операторът на газоразпределителна мрежа създава условия за събиране и поддържане на информация по отношение на приетите показатели за качество на газоснабдяването.

**Чл. 60.** Операторът на газоразпределителна мрежа разработва планове, програми и реализира същите с оглед на поддържане на стойностите на показателите за качество, в съответствие с приложимите изисквания.

## Глава четиринадесета

### ДЕЙНОСТИ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

**Чл. 61.** (1) Операторът на газоразпределителната мрежа дефинира и изпълнява интегриран модел от ресурси, методологии и системи, гарантира съблюдаването на законодателството и нормативните разпоредби по отношение на стимулирането на енергийното спестяване и развитието на възобновяеми източници.

(2) Операторът на газоразпределителната мрежа предлага газоснабдяването като енергийна услуга, която по смисъла приложимото законодателство обхваща изграждане на газоразпределителни мрежи, преоборудване на горивните инсталации за замяна на използваните твърди, течни горива и електроенергия и доставка на природен газ, както и набор от мерки и действия за подобряване управлението на горивните инсталации при клиентите.

(3) Операторът на газоразпределителната мрежа в изпълнение на приложимото законодателство отчита ежегодно количествата спестена крайна и първична енергия, и редуцираните въглеродни емисии в резултат на газоснабдяването и реализираните от него други енергийни услуги при клиентите.

(4) С оглед осигуряване на възможността на клиентите да регулират своето енергийно потребление операторът на газоразпределителната мрежа предоставя информация по ясен и разбираем начин за действителното енергийно потребление, за текущите действителни цени, сравнение на енергийното потребление с потреблението през предходни периоди, както и информация за организации, енергийни агенции и др. органи, от които може да се получи информация за възможните мерки за подобряване на енергийната ефективност и/или обективни технически спецификации на енергоспестяващо оборудване.

### ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

**§ 1.** По смисъла на настоящите правила:

1. „Клиент” е клиент на едро или краен клиент на природен газ, включително предприятие за природен газ, което закупува природен газ.

2. „Ползвател на мрежа” е физическо или юридическо лице – ползвател на газопреносна и/или газоразпределителна мрежа, което доставя или получава доставки по газопреносна и/или газоразпределителна мрежа.

### ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

**§ 2** Правилата за управление на газоразпределителните мрежи влизат в сила и са приложими от датата на обнародване в Държавен вестник.

**§ 3. (1)** Всеки оператор на газоразпределителна мрежа има право да разработи правила за управление на своята газоразпределителна мрежа, доколкото те не противоречат на настоящите правила.

(2) Правилата по ал. 1 са задължителни за оператора на газоразпределителната мрежа и присъединените към нея клиенти и ползватели на мрежата.



§ 4. Настоящите правила се прилагат задължително спрямо присъединените към газопреносната мрежа лица, собственици на газопроводи по смисъла на чл. 197, ал. 6 от ЗЕ, намиращи се на съответната лицензионна територия за разпределение на природен газ, включително във връзка с планиране развитието на мрежата, планиране и управление на режима на работа на разпределителната мрежа, процедурите по задължителен обмен на данни и информация, реда за оперативно управление и за предоставяне на допълнителни услуги.

§ 5. Правилата за управление на газоразпределителните мрежи са приети от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране на основание чл. 171, ал. 2 във вр. с чл. 21, ал. 1, т. 9 от Закона за енергетиката с Протоколно решение № 124 от 19.08.2013 г. по т. 5.